

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

z velkého okřínu hnědé barvy s lomem. šikmo přesekávaným a dají se zařadit do starší fáze lužické kultury. Podle čerstvých lomů byla nádoba v zemi asi celá a je možné, že jde o hrobový nález. Z dosavadních cholinských nálezů, které by s nynějším nálezem mohly mít určitou souvislost je možno uvést střepový lužický materiál, sesbíraný v r. 1968 ve školní zahradě, která se nachází nedaleko od zahrady Kohoutkovy¹ a dále pak lužický hrob zničený r. 1940 v zahradě domu č. 146².

P o z n á m k y :

1 J. Nekvasil, Náhodný objev v Cholině /okr. Olomouc/, PV 1970, 81.

2 týž, l.c.

Lausitzer Keramik in Cholina /Bez. Olomouc/. Im Garten des Hauses Nr. 109 fand N. Kohoutek beim Pflanzen eines Baumes ein doppelkonisches Gefäß, das der älteren Phase der Lausitzer Kultur entspricht. Es hat den Anschein, als ob es sich um einen Grabfund handeln würde. Von früheren Funden der Lausitzer Urnenfelderkultur in Cholina sind Scherben, unweit im Schulgarten¹ gefunden und ein im Jahre 1940 im Garten des Hauses Nr. 146 zerstörtes Brandgrab erwähnenswert.

L U Ž I C K Á Ž L Á B K O V A N Á K E R A M I K A Z N Á K L A

/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l, Vlastivědný ústav, Olomouc

/ Obr. 13 /

V krátkém prudkém svahu, kterému se říká "Strán", a který se táhne ve vzdálenosti asi 150 - 200 m severně od nákelského hřbitova vyhrabali dva nákelští školáci osudíčko a kónický šálek. Obě nádoby jsou poměrně dobře zachované /osudíčku chybí dno, šálek má ulomené ucho/, stříbřitě tuhovaného povrchu. Šálek /v. 60 mm/ je nezdobený, osudíčko /v. 97 mm/ je na výduťi souvisle mělce žlábkované a na podhrdlí mezi oušky zdobené pásem vodorovných rýh a řadami šikmých rýžek. Zachráněná keramika patří do tzv. mladolužického období a podle toho, že obě nádoby jsou poměrně dobře zachované se zdá, že by mohlo jít o hrobový nález.

Zmíněný svah je vlastně jižním okrajem rozsáhlé plochy uměle snížené /patrně staré hliniště/ oproti původnímu terénu, nacházejícímu se v úrovni hřbitova. V horní části profilu, který se i při osázení svahu stromy a keři dá sledovat, je možno místy zjistit pozůstatky kulturní vrstvy mezi ornici a sprašovým podložím. Z této kulturní vrstvy získali v r. 1973 jiní nákelští školáci střepy z germánské keramiky, které se rovněž dostaly do olomouckého musea / přír. č. 331/74 /.

Lausitzer Riefenkeramik aus Náklo /Bez. Olomouc/. In der Flur "Strán" nördlich des Friedhofes von Náklo fanden Schüler junglausitzer Keramik /ein schräg seicht gerilltes Tonnengefäß und eine unverzierte konische Tasse/, die vielleicht aus einem gestörten Grab stammt. An denselben Stellen fanden Schulkinder im Jahre 1973 Scherben germanischer Keramik, mit welchen die undeutliche Kulturschicht unter der Ackerkrume datiert ist.

H A L Š T A T S K Ý S Í D E L N Í O B J E K T V P Í S K O V N Ě

V B U L H A R E Č H

/ okr. Břeclav /

Karel L u d i k • v s k ý, AÚ ČSAV Brno - Zdeněk M ě ř í n s k ý, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 14 /

Po levé straně silnice z Milovic do Bulhar rozkládá se pískovna, známá již z dřívějších dob nálezy sídelních objektů, převážně z mladší doby halštatské¹. Těžba písku obnažila a z větší části narušila ve

východní stěně sídelní jámy nepravidelného půdorysu. Pod ornici tvořila její výplň tmavá, hlinitá vrstva, v nižších částech tmavší a světlejší popely, v místech nejnižšího zahloubení, nad rovným dnem, zčásti žlutý, písčité zášyp. Do výše položené části dna byly zapuštěny dvě kúlové jamky.

Z kovového inventáře lze uvést bronzovou jehlici s vroubkovanou hlavicí a zdobenou rytím². Zajímavý je keramický obsah, který reprezentují zlomky konických misek se zataženým okrajem, dna drobných misek a nádobek s omfalem, části amfor s krátce nálevkovitě rozevřeným okrajem, v ojedinělých případech s náznakem odsazení nízkého, kuželovitého hrdla od těla, zlomky rozměrných, hrncovitých nádob atd. Ve výzdobných prvcích se uplatňuje přesekávaná páska, šikmé žlábkování, v řídkých případech leštění tuhou ap. Soubor doplňuje ojedinělý zlomek pečlivě vyhlazeného kolečka s velkým středovým otvorem a zvřecí kosti.

Oproti dřívějším nálezům na této lokalitě lze uvedenou kolekci datovat do HB 3, do pozdního stupně podolské kultury s náznaky přechodu do kultury horákovské.

P o z n á m k y :

- 1 B. Klíma, Zachraňovací akce u Bulhar, okr. Břeclav, PV 1970, Brno 1971, 79; K. Ludikovský, Halštatský sídelní objekt v Bulharech, okr. Břeclav, PV 1972, Brno 1973, 34-35, tab. 21-22.
- 2 Podle J. Říhovského lze ji datovat do HB 3; jmenovanému děkujeme za odbornou expertisu nálezů.

Hallstattzeitliches Siedlungsobjekt in der Sandgrube in Bulhary /Bez. Břeclav/. In der Sandgrube, die sich auf der linken Seite der Strasse Milovice-Bulhary befindet und bereits aus früheren Zeiten durch Siedlungsfunde bekannt ist¹, wurde ein hallstattzeitliches Siedlungsobjekt von unregelmässigem Grundriss gestört und im wesentlichen Teilteilweise durch die Förderung vernichtet. Die Aufschüttung bildeten erdige, aschige und sandige Schichten; in dem höher gelegenen Bodenteil befanden sich zwei Pfostengruben.

Vom dem Inventar kann man eine Bronzenadel mit gekerbtem Kopf, die mit einer Gravierung verziert ist², verschiedenes keramisches Material und Tierknochen anführen.

Gegenüber den früheren Funden auf dieser Lokalität kann die angeführte Hütte in HB 3, in die späte Stufe der Podoler Kultur mit Anzeichen eines Überganges in die Horákov Kultur datiert werden.

HALŠTATSKÉ SÍDLIŠTNÍ OBJEKTY Z BRNĚNSKÝCH IVANOVIC

/ okr. Brno-město /

Jana Čižmářová, Muzeum města Brna

/ Obr. 15 - 18 /

V poloze, ve které byl zjištěn objekt z pozdní doby bronzové, byly zachráněny i objekty mladší.

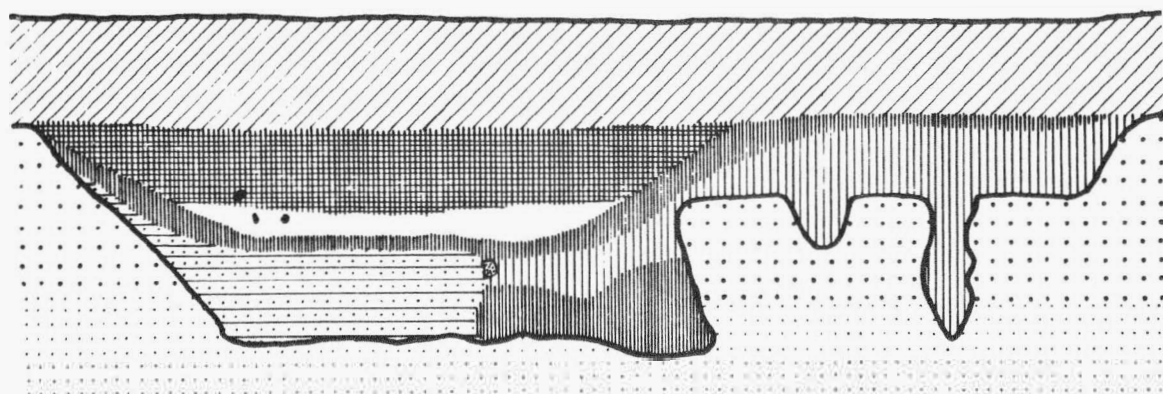
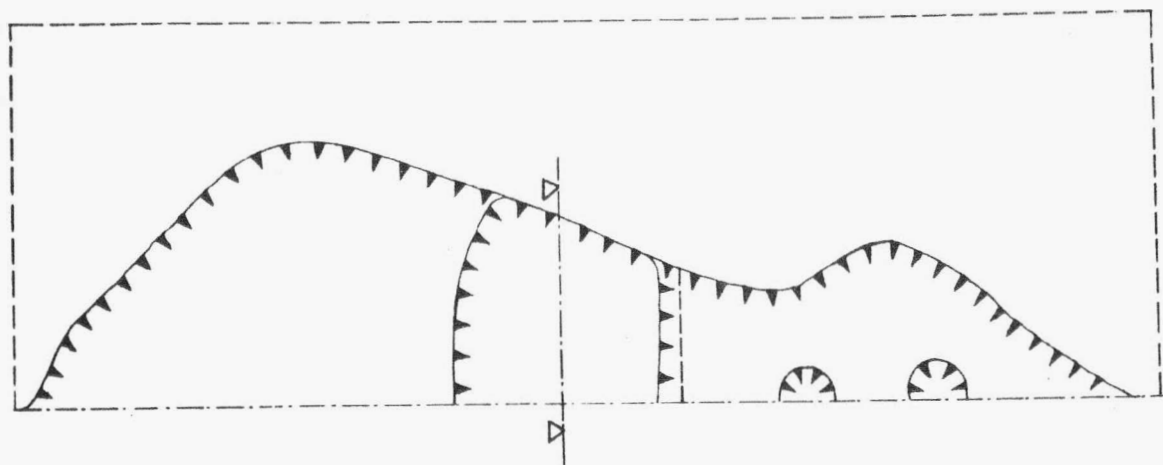
Zásobní jáma /obj. 2/75, obr. 15 : 1/ měla na úrovni podloží oválný půdorys o rozměrech 110 x 45 cm, s orientací delší osy ve směru S - J. Objekt měl užší hrdlo a směrem k téměř rovnému dnu v hloubce 65 cm se rozšiřoval až na průměr cca 145 cm. Výplň tvořila temně hnědá až černá humózní hlína, která obsahovala kromě kostí, mazanice s otisky dřeva a velkých kamenů především množství keramických zlomků, z jejichž větší části se daly rekonstruovat dvě zásobnice /obr. 15 : 2,3/, z toho jedna dosti netypického tvaru.

Objekt 3a/75 /obr. 16/ lze označit jako pozůstatek původně patrně polozemnice pravoúhlého půdorysu, zřejmě obdélníkového. Stěny objektu o rozměrech 200 x 80 cm, s orientací delší osy ve směru SZ-JV, byly mírně šikmo zapuštěny 64 cm do písčitého podloží. V zachyceném severozápadním rohu objektu byla zjištěna kúlová jamka o rozměrech 35 x 25 cm a hloubce 20 cm. Výplň objektu tvořila velmi tmavá humózní hlína, která obsahovala velké množství keramiky a zvřecích kostí.

Od objektu 3a/75 k objektu 3c/75 /viz níže/ byla zachycena na ploše asi 8 m² kulturní vrstva /obj. 3b/75/, jež obsahovala rovněž zlomky keramiky a kostí zvřecích i lidských.

Ve vzdálenosti asi 1,5 m od polozemnice 3a/75 se nacházel objekt 3c/75 - mělká jáma pravidelného obdélníkového půdorysu s lehce zaoblenými rohy, o rozměrech 130 x 80 cm a hloubce 20 cm, s orientací delší osy ve směru SSZ-JJV. Tmavá výplň obsahovala zlomky keramiky, mazanici a zlomky lidských kostí.

Na základě rozboru keramických nálezů /amforovitá zásobnice, zlomky z hrnců zdobených plastickou vlnitovou lištou, přesekávanou plastickou lištou, zlomky z misek zdobených mřížkou v kombinaci s plnými plochami, motiv sluníčka /obr. 17 : 3,4/ lze objekty z Brněnských Ivanovic zařadit do středního stupně horákovské kultury.

Obr. 14

Bulhary /okr. Břeclav/. Půdorys a profil části halštatského sídlištního objektu. 1 ornice, 2 černá hlinitá vrstva, 3 tmavší šedá popelovitá hlína, 4 světle šedá popelovitá hlína, 5 uhlíky, 6 bělavě šedá popelovitá hlína, 7 písek, 8 spráš, 9 žlutá písčité vrstva, 10 mazanice. - Grundriss und Profil des Teiles eines hallstattzeitlichen Siedlungsobjektes. 1 Ackerkrume, 2 schwarze erdige Schicht, 3 dunklere graue aschige Erde, 4 helle graue aschige Erde, 5 Holzkohlenstückchen, 6 weissgraue aschige Erde, 7 Sand, 8 Löss, 9 gelbe sandige Schicht, 10 Lehmewurf.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně